

ความพึงพอใจการเข้าร่วมโครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิต และยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก ตำบลเบญจขร อำเภอลองหาด จังหวัดสระแก้ว

บทความวิจัย

ปรีชญา รุ่งวิริยการานต์¹

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการเพิ่มรายได้ของประชาชนในชุมชนระดับรากหญ้า ชาวบ้านตำบลเบญจขร อำเภอลองหาด จังหวัดสระแก้ว เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ชาวบ้านตำบลเบญจขร อำเภอลองหาด จังหวัดสระแก้วที่เข้าร่วมโครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก จำนวน 44 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก ตำบลเบญจขร อำเภอลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำนวน 44 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง กลุ่มอายุ 35 - 49 ปี อาชีพเจ้าของธุรกิจหรือผู้ประกอบการอิสระ โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในภาพรวมของกิจกรรมของโครงการในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการอำนวยความสะดวกประสานงาน และการให้บริการของเจ้าหน้าที่ การสนับสนุนด้านการฝึกอาชีพหรือพัฒนาทักษะที่ได้รับจากโครงการฯ และด้านรูปแบบการจัดงานและกิจกรรม ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าโครงการนี้มีความสำเร็จสูงในการสร้างความพึงพอใจและตอบสนองความต้องการของผู้เข้าร่วมโครงการในชุมชน

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ / คุณภาพชีวิต / ยกระดับรายได้

¹ อาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

Satisfaction with Participation in the Project to Enhance Quality of Life and Increase Income for Grassroots Communities in Bancha Khon Subdistrict, Khlung Hat District, Sa Kaeo Province

Preechaya Rungeikrikarn¹

ABSTRACT

This study aimed to evaluate the satisfaction of participants regarding the project aimed at improving the quality of life and increasing income in grassroots communities in Benjakajorn Subdistrict, Khlung Hat District, Sa Kaeo Province. Data were collected from a sample of 44 local residents. The research instrument was a questionnaire. Statistical analysis included frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The research results found that Participants in the project to improve the quality of life and income for people in the grassroots community, Benjakajorn Subdistrict, Khlung Hat District, Sa Kaeo Province, totaling 44 people. Most are female, between 35-49 years old, and are business owners or independent entrepreneurs. The respondents were most satisfied with the overall picture of the project's activities. Next is facilitation and coordination. and service of officials, Support for vocational training or skill development received from the project and the format of organizing events and activities, respectively. This shows that the project is highly successful in satisfying and meeting the needs of project participants in the community.

Keywords: Satisfaction / Quality of Life / Increase Income

¹ Lecturer, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศไทยในปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยั่งยืนตามเป้าหมายขององค์การสหประชาชาติ โดยรัฐบาลได้เชื่อมโยงเป้าหมายดังกล่าวเข้ากับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) และยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ 20 ปี ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนควบคู่ไปกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยมีเป้าหมายหลักในการยกระดับคุณภาพชีวิตและรายได้ของประชาชน แก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้างการผลิตภาคเกษตร เสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร พัฒนาโภชนาการและความปลอดภัยด้านอาหาร สอดคล้องกับพระปณิธานของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร รัชกาลที่ 10 ที่ทรงมุ่งมั่นสานต่อโครงการในพระราชดำริของพระราชบิดาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น การดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์นี้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการเป็นแหล่งองค์ความรู้และการพัฒนานวัตกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ในฐานะสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 มาตรา 7 มีพันธกิจสำคัญในการเสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดินและการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การยกระดับคุณภาพมาตรฐานมหาวิทยาลัยราชภัฏสู่ความเป็นเลิศ โดยในการดำเนินงานตามพันธกิจดังกล่าว มหาวิทยาลัยได้จัดทำโครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก ตำบลเบญจขร อำเภอกลองหาด จังหวัดสระแก้ว ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาด้านการเกษตร โดยเฉพาะการปลูกมันแคหรือทั้งชนิดสีม่วงและสีส้ม แต่ประสบปัญหาผลผลิตตกเกรดจำนวนมากที่ไม่สามารถจำหน่ายได้ มหาวิทยาลัยจึงได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยในปี 2566 ได้ผลักดันให้เกิดการจัดตั้ง “วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกและแปรรูปมันเทศตำบลเบญจขร” ขึ้น พร้อมทั้งส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตตกเกรดให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มภายใต้แบรนด์ของกลุ่มวิสาหกิจ โดยเน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีกระบวนการผลิตไม่ซับซ้อน สามารถเก็บรักษาได้นาน และชุมชนสามารถผลิตได้เองจนเกิดเป็นผลิตภัณฑ์ ได้แก่ “ขนมมันหนึบเบญจขร” และ “กะหรี่ปั๊บนมม่วง” ที่ช่วยสร้างรายได้เพิ่มให้แก่ชุมชน การดำเนินโครงการดังกล่าวมีเป้าหมายให้คนในชุมชนสามารถบริหารจัดการชีวิตตนเองได้อย่างสมดุลและเหมาะสม ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีการส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเพิ่มคุณค่าและมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ เสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากในชุมชน พัฒนาสิ่งแวดล้อมและการจัดการชุมชนตามแนวทางการพัฒนาสังคม

การศึกษาในครั้งนี้จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการสำหรับการสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินโครงการ รวมถึงการตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน โดยข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินโครงการให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของชุมชนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังสามารถใช้เป็นแนวทางใน

การขยายผลไปยังพื้นที่อื่น ๆ ที่มีบริบทใกล้เคียงกัน นอกจากนี้ยังสามารถใช้เป็นข้อมูลสำคัญในการวางแผนพัฒนาโครงการในระยะต่อไป ทั้งในด้านการประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรม การบริหารจัดการ และการติดตามประเมินผล เพื่อให้การดำเนินโครงการสามารถบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนฐานรากได้อย่างแท้จริงและยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก ตำบลเบญจขร อำเภอลองหาด จังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะในการพัฒนาโครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก ตำบลเบญจขร อำเภอลองหาด จังหวัดสระแก้ว

แนวคิด/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจและการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ซึ่งหมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการได้รับสิ่งที่คาดหวังหรือความต้องการ จากทั้งปัจจัยภายในและภายนอกตัวบุคคล อาจมาจากการทำงาน การใช้ชีวิตในสังคม หรือแม้กระทั่งความสัมพันธ์ส่วนบุคคล เมื่อความพึงพอใจเกิดขึ้น ก็จะส่งผลต่อพฤติกรรม และการตัดสินใจของบุคคลนั้น ๆ การวัดความพึงพอใจจึงเป็นสิ่งที่สำคัญในการประเมินผลการทำงานหรือความสุขในการดำเนินชีวิต (กรมการพัฒนาชุมชน, 2564)

องค์ประกอบของความพึงพอใจสามารถแบ่งออกได้เป็นหลายด้าน โดยส่วนใหญ่แล้วความพึงพอใจจะประกอบไปด้วยปัจจัยหลัก ๆ เช่น ความคาดหวังที่บุคคลมีต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวเอง เช่น งาน การศึกษา หรือแม้แต่ความสัมพันธ์ จากนั้นจะเกิดการเปรียบเทียบระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่ได้รับ หากผลลัพธ์ที่ได้รับตรงตามหรือเกินกว่าความคาดหวัง บุคคลนั้นจะรู้สึกพึงพอใจ ในทางตรงกันข้าม หากสิ่งที่ได้รับไม่ตรงตามความคาดหวัง ความพึงพอใจจะลดลง การประเมินผลลัพธ์เหล่านี้มีส่วนสำคัญในการตัดสินใจในการกระทำหรือการเปลี่ยนแปลงบางอย่าง (World Health Organization, n.d.)

ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในงานหรือการดำเนินชีวิตมีทั้งปัจจัยภายในและภายนอก ปัจจัยภายนอก ได้แก่ สภาพแวดล้อมในการทำงาน ความปลอดภัยในที่ทำงาน ค่าตอบแทนที่เหมาะสม และโอกาสในการพัฒนาตนเอง ทั้งนี้สภาพแวดล้อมที่ดี เช่น การมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงานและการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา ก็ช่วยเพิ่มความพึงพอใจให้สูงขึ้น (Dusit Poll, 2021) ในขณะเดียวกัน ปัจจัยภายใน เช่น ทัศนคติของบุคคล ความคาดหวังส่วนตัว หรือการมองโลกในแง่บวก ก็มีส่วนสำคัญในการกำหนดระดับความพึงพอใจของแต่ละคน หากบุคคลนั้นมีทัศนคติที่ดีต่อชีวิตและสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดีก็จะทำให้เกิดความพึงพอใจในชีวิตสูงขึ้น ความพึงพอใจในงานหรือในชีวิตทั่วไปจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงานและความสุขโดยรวม ดังนั้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อความพึงพอใจในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็น

จะเป็นการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี การให้ความสำคัญกับสุขภาพจิต หรือการให้โอกาสในการพัฒนา จะช่วยให้บุคคลสามารถทำงานได้ดีขึ้นและมีชีวิตที่มีความสุขมากขึ้น การพัฒนาความพึงพอใจในระดับบุคคลหรือองค์กรนั้นจำเป็นต้องเข้าใจปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจและสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ (พัฒนา พรหมณี และคณะ, 2563)

แนวคิดการประเมินโครงการผ่านความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วม

การประเมินโครงการเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในการวัดผลการดำเนินงานและผลกระทบจากการดำเนินโครงการ การประเมินผลนั้นมีหลายแนวทาง ซึ่งหนึ่งในแนวทางที่ได้รับความนิยม คือ การประเมินผลจากความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วม ซึ่งมักจะใช้ในการประเมินความสำเร็จของโครงการทั้งในด้านผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นและกระบวนการที่ดำเนินไปในระหว่างโครงการ แนวคิดนี้มุ่งเน้นไปที่การรับรู้ของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ เช่น ผู้รับบริการ ผู้เข้าร่วมโครงการ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน ซึ่งการประเมินในลักษณะนี้ช่วยให้สามารถประเมินได้อย่างมีประสิทธิภาพถึงความสำเร็จและจุดอ่อนของโครงการ (ศุภามณ จันทร์สกุล, 2557) การศึกษาการประเมินผลผ่านความพึงพอใจสามารถทำได้ทั้งในระหว่างและหลังการดำเนินโครงการ โดยการประเมินในระยะแรกหรือแบบ formative evaluation มักจะมุ่งเน้นที่การสะท้อนความคิดเห็นจากผู้มีส่วนร่วมเพื่อปรับปรุงกระบวนการของโครงการให้ดีขึ้น ส่วนการประเมินในระยะสุดท้ายหรือ summative evaluation จะมุ่งเน้นที่การประเมินผลสุดท้ายของโครงการ รวมถึงผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินโครงการ เช่น ความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการใช้บริการหรือการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่โครงการเสนอ การประเมินในลักษณะนี้สามารถแสดงให้เห็นถึงข้อดีและข้อจำกัดของโครงการที่ยังไม่เห็นในช่วงต้นของการดำเนินการได้อย่างชัดเจนทฤษฎีการประเมินความพึงพอใจ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เสาวคนธ์ เชื้อผู้ดี และพัชรา วงศ์แสงเทียน (2563) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจในการบริหารจัดการชุมชนพึ่งตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิกชุมชนบ่อตอง จังหวัดพิษณุโลก มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 400 คน และใช้แบบสำรวจเพื่อรวบรวมข้อมูล ผลลัพธ์แสดงให้เห็นถึงความพึงพอใจโดยรวมสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการพัฒนาทางสังคม ระดับความพึงพอใจแตกต่างกันไปตามอายุ การศึกษา และรายได้ แต่ไม่ขึ้นอยู่กับเพศ

สุพรรณิการ์ เรืองศรี และกิตติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์ (2564) ได้ทำการศึกษาประเมินโครงการพัฒนาชุมชนในพื้นที่สูงของเชียงใหม่โดยใช้แบบจำลอง CIPPIEST โดยผสมผสานวิธีการกับกลุ่มตัวอย่างของคณงาน พันธมิตร และผู้เข้าร่วม ผลลัพธ์แสดงให้เห็นถึงคะแนนการอนุมัติที่สูงในส่วนใหญ่ พร้อมด้วยข้อเสนอแนะสำหรับการมีส่วนร่วมที่เพิ่มมากขึ้นจากทุกภาคส่วน ผลการประเมินโดยรวมแสดงให้เห็นระดับสูงใน 8 ด้านของโมเดล CIPPIEST ผู้ปฏิบัติงานและผู้เข้าร่วมโครงการให้คะแนนโครงการนี้ในระดับสูง ในขณะที่พันธมิตรเครือข่ายให้คะแนนในระดับปานกลาง

จากการทบทวนแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยตระหนักว่าความพึงพอใจเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจและการใช้ชีวิตของมนุษย์ เกิดจากการได้รับความต้องการหรือความปรารถนาตามที่คาดหวัง โดยได้รับอิทธิพลจากปัจจัยภายในและภายนอก เช่น การทำงาน ชีวิตทางสังคม และความสัมพันธ์ส่วนตัว ความพึงพอใจส่งผลต่อพฤติกรรมและการตัดสินใจ ดังนั้นการวัดความพึงพอใจจึงเป็นสิ่งสำคัญในการประเมินผลงานและความสุขโดยรวม องค์ประกอบต่างๆ มีส่วนทำให้เกิดความพึงพอใจโดยรวม เช่น ความคาดหวังและการเปรียบเทียบระหว่างผลลัพธ์ที่ต้องการกับผลลัพธ์ที่ได้รับ ปัจจัยภายใน เช่น ทักษะ และปัจจัยภายนอก เช่น สภาพแวดล้อมในการทำงาน ล้วนกำหนดระดับความพึงพอใจของแต่ละบุคคล ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงานและความสุขในชีวิต การประเมินโครงการโดยอิงตามความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการจะประเมินความสำเร็จและจุดอ่อนของโครงการผ่านทางข้อเสนอแนะระหว่างและหลังการดำเนินการ การศึกษาแสดงให้เห็นว่าความพึงพอใจแตกต่างกันไปตามข้อมูลประชากรและประสิทธิผลของโครงการ โดยเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการปรับปรุงและการมีส่วนร่วมของชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้เข้าร่วมโครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก ตำบลเบญจธร อำเภอลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำนวน 44 คน ซึ่งผู้วิจัยใช้การเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจในโครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก ตำบลเบญจธร อำเภอลองหาด จังหวัดสระแก้ว ประกอบด้วย ข้อคำถาม 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยประเด็นคำถาม เพศ อายุ และอาชีพ

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก ตำบลเบญจธร อำเภอลองหาด จังหวัดสระแก้ว ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประกอบด้วยประเด็นคำถามเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลโครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก ตำบลเบญจธร อำเภอลองหาด จังหวัดสระแก้ว ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ โดยแจกแบบสอบถามให้กับผู้เข้าร่วมโครงการฯ ในวันที่ 21 เมษายน 2567

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม นำมาถอครหัส และนำมาวิเคราะห์ข้อมูล สำคัญตามแบบสอบถาม เพื่อประเมินความพึงพอใจ ซึ่งเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามเทคนิคการวัดทัศนคติของ ลิเกิร์ต (Likert) ซึ่งเป็นการกำหนดน้ำหนักคะแนนการตอบของแต่ละตัวเลือก ได้แก่ 5 (พึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด) 4 (พึงพอใจอยู่ในระดับมาก) 3 (พึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง) 2 (พึงพอใจอยู่ในระดับน้อย) และ 1 (พึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543) โดยวิเคราะห์ข้อมูลระดับความพึงพอใจ ดังนี้

ระดับความคิดเห็นเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด

ระดับความคิดเห็นเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง มาก

ระดับความคิดเห็นเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง ปานกลาง

ระดับความคิดเห็นเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง น้อย

ระดับความคิดเห็นเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง น้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. ข้อมูลระดับความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับโครงการฯ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

ผลการประเมินความพึงพอใจโครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก ตำบลเบญจขจร อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คณะผู้วิจัยทำการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมโครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับชุมชนฐานราก สามารถแสดงผลได้ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวน และร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 44)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน(คน)	คิดเป็นร้อยละ
เพศ		
ชาย	20	45.5
หญิง	24	54.5
อายุ		
20-34 ปี	7	15.9
35-49 ปี	24	54.5
50-64 ปี	5	11.4
65 ปีขึ้นไป	8	18.2
อาชีพ		
ลูกจ้างในภาครัฐหรือเอกชน	2	4.5
เกษตรกร/ประมง	14	31.8
เจ้าของธุรกิจ/ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ	16	36.4
ผู้ว่างงาน/เกษียณอายุ	12	27.3

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 44 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 และเพศชายจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5 มีอายุระหว่าง 35-49 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 รองลงมาคือกลุ่มอายุ 65 ปีขึ้นไป จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 18.2 กลุ่มอายุ 20-34 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 15.9 กลุ่มอายุ 50-64 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 11.4 ตามลำดับ ด้านอาชีพพบว่ากลุ่มเจ้าของธุรกิจหรือผู้ประกอบการอาชีพอิสระมีจำนวนมากที่สุด คือ 16 คน คิดเป็นร้อยละ 36.4 รองลงมาคือกลุ่มเกษตรกรหรือประมง จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 31.8 กลุ่มผู้ว่างงานหรือเกษียณอายุ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 27.3 และกลุ่มลูกจ้างในภาครัฐหรือเอกชน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5 ตามลำดับ

2. ระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก ตำบลเบญจขร อำเภอลองหาด จังหวัดสระแก้ว

คณะผู้วิจัยศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับชุมชนฐานราก โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ (n = 44)

ประเด็นคำถาม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงพอใจ
ท่านพึงพอใจกับกิจกรรมที่จัดขึ้นในโครงการฯ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนมากน้อยเพียงใด	4.33	0.866	มากที่สุด
ท่านคิดว่าโครงการฯ นี้สามารถช่วยเพิ่มรายได้หรือสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับครอบครัวหรือชุมชนของท่านได้เพียงใด	4.27	0.854	มากที่สุด
ท่านมีความพึงพอใจกับการสนับสนุนด้านการฝึกอบรมหรือพัฒนาทักษะที่ได้รับจากโครงการฯ มากน้อยเพียงใด	4.38	0.876	มากที่สุด
ท่านคิดว่าการอำนวยความสะดวก ประสานงาน และการให้บริการของเจ้าหน้าที่เหมาะสมหรือไม่	4.39	0.878	มากที่สุด
ท่านคิดว่ารูปแบบการจัดงานและกิจกรรมมีความเหมาะสมหรือไม่	4.38	0.876	มากที่สุด
ท่านคิดว่าวันและระยะเวลาในการจัดโครงการมีความเหมาะสมหรือไม่	4.34	0.868	มากที่สุด
ท่านมีความพึงพอใจในภาพรวมของกิจกรรมโครงการนี้มากน้อยเพียงใด	4.57	0.914	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีระดับความพึงพอใจในทุกข้อคำถามในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในภาพรวมของกิจกรรมโครงการนี้มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.57) รองลงมา คิดว่าการอำนวยความสะดวก การประสานงาน และการให้บริการของเจ้าหน้าที่เหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.39) มีความพึงพอใจกับการสนับสนุนด้านการฝึกอบรมหรือพัฒนาทักษะที่ได้รับจากโครงการฯ (ค่าเฉลี่ย 4.38) คิดว่ารูปแบบการจัดงานและกิจกรรมมีความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.38) คิดว่าวันและระยะเวลาในการจัดโครงการมีความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.34) พึงพอใจกับกิจกรรมที่จัดขึ้นในโครงการฯ (ค่าเฉลี่ย 4.33) และคิดว่าโครงการฯ นี้สามารถช่วยเพิ่มรายได้หรือสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับครอบครัวหรือชุมชนได้ (ค่าเฉลี่ย 4.27) ตามลำดับ

3. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่ได้รับจากผู้เข้าร่วมโครงการฯ

ความคิดเห็นเชิงบวกจากชาวบ้านที่เข้าร่วมอบรมในโครงการสะท้อนให้เห็นถึงความประทับใจในหลายด้าน ทั้งการได้รับความรู้ที่เป็นประโยชน์ เช่น การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากวัตถุดิบในชุมชน ซึ่งสามารถนำไปสร้างรายได้จริง รวมถึงการเปิดมุมมองใหม่ ๆ ในการพัฒนาทักษะและสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ ชาวบ้านหลายคนชื่นชมวิทยากรที่ให้คำแนะนำได้เข้าใจง่ายและนำไปปฏิบัติได้จริง อีกทั้งยังขอบคุณโอกาสที่โครงการมอบให้เพื่อพัฒนาฝีมือและเพิ่มศักยภาพในอาชีพ ความใส่ใจของทีมงานที่ดูแลอย่างดีและการจัดการที่เป็นระเบียบ

ทำให้ผู้เข้าร่วมรู้สึกประทับใจและมองว่าโครงการนี้มีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการพัฒนาชุมชนและชีวิตความเป็นอยู่ของพวกเขา แสดงตัวอย่างข้อความที่ได้รับจากแบบประเมินความพึงพอใจ ดังนี้

"ดีมากเลยคะ ได้เรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ที่ไม่เคยรู้มาก่อน สามารถนำไปใช้สร้างรายได้ให้ครอบครัวได้จริง ๆ"

"วิทยากรให้ความรู้และอธิบายได้เข้าใจง่ายมากคะ ทำให้รู้สึกมั่นใจที่จะเริ่มต้นทำธุรกิจของตัวเอง"

"ขอบคุณที่จัดโครงการนี้นะครับ ช่วยเปิดมุมมองใหม่ ๆ และให้โอกาสพวกเราได้พัฒนาฝีมือ"

"อบรมครั้งนี้ทำให้รู้ว่าของที่เรามองว่าไม่มีค่า เช่น มันเทศตากเกรด สามารถนำมาแปรรูปได้หลากหลายและสร้างรายได้ได้จริง"

"เจ้าหน้าที่ดูแลดีมากคะ อำนวยความสะดวกตั้งแต่ต้นจนจบ"

"โครงการจัดเป็นระเบียบ เข้าใจง่าย มีเอกสารให้ครบถ้วน"

"การอบรมเรื่องการตลาดออนไลน์น่าจะมีตัวอย่างปฏิบัติให้มากขึ้นคะ จะได้เห็นภาพชัดเจน"

"เวลาที่จัดอบรมอาจจะนานเกินไปหน่อยคะ ถ้าปรับให้กระชับขึ้นในบางส่วนก็น่าจะดี"

"อยากให้มีทางเลือกสำหรับคนที่ติดงานในช่วงเช้า ให้สามารถเข้าอบรมได้ในช่วงบ่ายหรือวันเสาร์-อาทิตย์"

"ควรเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้มาเรียนรู้ด้วย เพราะจะช่วยสร้างทักษะที่มีประโยชน์ตั้งแต่เนิ่น ๆ"

"ถ้ามีโครงการสำหรับผู้สูงอายุเพิ่มเติมก็น่าจะดีคะ หลายคนในชุมชนอยากเข้าร่วมแต่กลัวตามไม่ทัน"

"ห้องอบรมค่อนข้างเล็กไปหน่อยคะ ถ้ารับคนเยอะกว่านี้ควรหาสถานที่ที่ใหญ่กว่านี้"

"อยากให้ช่วยสนับสนุนอุปกรณ์เบื้องต้นสำหรับเริ่มต้นธุรกิจ เช่น เครื่องมือแปรรูปง่าย ๆ"

"บางอย่างที่สอนในโครงการต้องใช้อุปกรณ์ที่ราคาสูง ถ้าช่วยแนะนำรุ่นที่ราคาถูกกว่านี้ก็จะดีคะ"

"อยากให้โครงการช่วยเรื่องการหาตลาดเพิ่ม ไม่ใช่แค่สอนการทำผลิตภัณฑ์อย่างเดียวคะ"

"ถ้าช่วยติดต่อร้านค้าหรือแนะนำช่องทางขายในพื้นที่เมืองใหญ่ จะทำให้พวกเราได้โอกาสเพิ่มรายได้มากขึ้น"

อภิปรายผลการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้แสดงบทบาทในฐานะสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยดำเนินพันธกิจตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 มาตรา 7 ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างคามยั่งยืนให้กับชุมชนในหลากหลายมิติ กรณีศึกษาโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตตำบลเบญจขร อำเภอลองหาด จังหวัดสระแก้ว เป็นตัวอย่างเด่นที่สะท้อนถึงความสำเร็จในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากผ่านการส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เช่น การแปรรูปมันเทศตากเกรดให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่สร้างรายได้ใหม่ ได้แก่ “ขนมมันหนึบเบญจขร” และ “กะหรี่ปั๊บบ้านม่วง” ซึ่งตอบสนองต่อเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ของประเทศด้านเศรษฐกิจ BCG (Bio-Circular-Green Economy)

การดำเนินการดังกล่าวยังแสดงถึงการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ช่วยให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ และส่งผลต่อการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของพื้นที่อย่างยั่งยืน

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจจากโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตในตำบลเบญจขร อำเภอลองหาด จังหวัดสระแก้ว สะท้อนให้เห็นถึงผลลัพธ์ที่โดดเด่นในมิติของการส่งเสริมศักยภาพชุมชน โดยเฉพาะในแง่ของการสร้างความพึงพอใจและการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมาย โครงการได้รับการตอบรับอย่างดีจากผู้หญิงซึ่งมีสัดส่วนสูงกว่าผู้ชาย (ร้อยละ 54.5) สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของเพศหญิงในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชน การเข้าร่วมของกลุ่มวัยกลางคน (35–49 ปี) ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 54.5 ของผู้ตอบแบบสอบถาม ชี้ให้เห็นถึงความเหมาะสมของโครงการที่เน้นการพัฒนาทักษะเพื่อเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจในช่วงวัยทำงาน ข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชยภพ หังเขียน และคณะ (2566) ที่ระบุว่าการพัฒนาโครงการควรเน้นการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมายที่สามารถนำความรู้ไปต่อยอดและขยายผลในชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มอาชีพเจ้าของธุรกิจหรืออาชีพอิสระและกลุ่มเกษตรกรมีส่วนร่วมสูงสุด ซึ่งตอกย้ำถึงความสำคัญของโครงการที่มุ่งเน้นการสนับสนุนอาชีพพื้นฐานที่เป็นหัวใจของเศรษฐกิจชุมชน

ผลการประเมินความพึงพอใจ พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีระดับความพึงพอใจในทุกข้อคำถามในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในภาพรวมของกิจกรรมโครงการนี้มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.57) ซึ่งสะท้อนถึงความสำเร็จในการตอบสนองความต้องการเฉพาะของชุมชน (สุพิชชา ไตรวิวิช และคณะ, 2564) รองลงมา ผู้เข้าร่วมโครงการพึงพอใจกับการอำนวยความสะดวก การประสานงาน และการให้บริการของเจ้าหน้าที่ (ค่าเฉลี่ย 4.39) การสนับสนุนด้านการฝึกอบรมหรือพัฒนาทักษะที่ได้รับจากโครงการฯ (ค่าเฉลี่ย 4.38) รูปแบบการจัดงานและกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 4.38) ระยะเวลาในการจัดโครงการ (ค่าเฉลี่ย 4.34) กิจกรรมที่จัดขึ้นในโครงการฯ (ค่าเฉลี่ย 4.33) และคิดว่าโครงการฯ นี้สามารถช่วยเพิ่มรายได้หรือสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับครอบครัวหรือชุมชนได้ (ค่าเฉลี่ย 4.27) ตามลำดับ ผลลัพธ์ดังกล่าวสะท้อนถึงการพัฒนาศักยภาพของชุมชนในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tovivich et al. (2022) ที่ชี้ว่าการส่งเสริมธุรกิจชุมชนต้องอาศัยนวัตกรรมและการพัฒนาทักษะที่เหมาะสมกับบริบทท้องถิ่น ชี้ให้เห็นถึงความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในกลุ่มเป้าหมาย

เมื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินโครงการกับการประเมินโครงการอื่น ๆ พบว่าหลักการบริหารจัดการและการออกแบบกิจกรรมที่ตอบโจทย์ความต้องการของชุมชนมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของโครงการ เช่น งานวิจัยของ รมย์ พะโยม (2557) ซึ่งพบว่าการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และการจัดการโครงการที่เน้นการตอบสนองความต้องการเฉพาะกลุ่มสามารถยกระดับผลลัพธ์ของโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังเห็นได้ชัดถึงความใส่ใจในรายละเอียดของกิจกรรม เช่น การใช้วิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญ และการจัดการที่เป็นระบบ มีผลต่อระดับความพึงพอใจในโครงการอย่างมีนัยสำคัญ เช่นเดียวกับผลการประเมินในงานวิจัยของ ทวิช แจ่มจรัส (2566) ที่ระบุว่าการบริหารจัดการโครงการในรูปแบบที่มีการวางแผนเชิงกลยุทธ์และการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องสามารถเสริมสร้างความสำเร็จและความยั่งยืนของโครงการในระยะยาว

โดยสรุป โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตตำบลเบญจขรเป็นตัวอย่างที่ดีของการบูรณาการทรัพยากรจากชุมชน มหาวิทยาลัย และภาครัฐในการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและการพัฒนาศักยภาพชุมชน ความสำเร็จของโครงการนี้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการออกแบบกิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนทรัพยากรที่เหมาะสมกับความต้องการของชุมชน นอกจากนี้ยังสะท้อนถึงบทบาทของการติดตามและประเมินผลที่ช่วยให้โครงการสามารถปรับปรุงและขยายผลได้อย่างยั่งยืน (อัญชิสา หัตถุมพล และเฉลิมขวัญ สิงห์วี, 2567) ผลการวิเคราะห์ที่ได้แสดงให้เห็นว่าโครงการดังกล่าวมีศักยภาพในการสร้างผลกระทบเชิงบวกทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งสามารถนำไปเป็นกรณีศึกษาในการพัฒนาโครงการอื่น ๆ ในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ความพึงพอใจในภาพรวมของกิจกรรมโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลและมหาวิทยาลัย สามารถนำผลการวิจัยไปขยายผลโครงการในพื้นที่อื่นที่มีบริบทคล้ายคลึงกัน เพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและพัฒนาคุณภาพชีวิตในระดับชุมชนฐานราก
2. ผลผลิตที่เกิดขึ้นพัฒนาจากโครงการควรได้รับการสนับสนุนให้เข้าสู่ตลาดในระดับที่กว้างขึ้น เช่น การสร้างช่องทางการจัดจำหน่ายผ่านตลาดออนไลน์หรือเครือข่ายร้านค้าชุมชน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยในอนาคตควรเพิ่มกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลายมากขึ้น เช่น เยาวชนและผู้สูงอายุ เพื่อศึกษาผลกระทบของโครงการต่อกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน
2. ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการ เช่น การสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกหรือบทบาทของผู้นำชุมชน
3. เสนอให้วิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพิ่มเติม เช่น การสร้างความยั่งยืนด้านวัตถุดิบและการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่ดึงดูดลูกค้า

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2564). **แผนพัฒนาชุมชน**. กระทรวงมหาดไทย. [Online]. Available: <https://district.cdd.go.th/kochan/wp-content/uploads/sites/111/2021/05/แผนชุมชน.pdf>
- ไชยภพ หังเขียบ และคณะ. (2566). การประเมินโครงการปลูกฝังต้นกล้าคุณธรรม โรงเรียนเกาะสมุย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร. **วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช**, 2(2), 29-38.
- ทวิช แจ่มจำรัส. (2566). การประเมินโครงการการจัดการชั้นเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านหมีวิทยา จังหวัดลพบุรี. **วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์**, 8(4), 64-78.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). **วิจัยการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัฒนา พรหมณี, ยุพินพิทยาวัฒน์ชัย, และ จิระศักดิ์ ทัพพา. (2563). แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจและการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจในงาน. **วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย**, 26(1), 1-20. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/apheit-ss/article/view/241557/164592>
- รมย์ พะโยม. (2557). การประเมินโครงการการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2. **The Golden Teak: Humanity and Social Science Journal**, 20(3), 7-19.
- ศุภามณ จันทรสกุล. (2557). ยุคสมัยของการประเมินผลและแนวคิดทฤษฎีของนักประเมิน. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย**, 8(1), 79-95.
- สุพรรณิการ์ เรืองศรี, และ กิติพัฒน์ นนทบุรีมະดุลย์. (2564). การประเมินผลโครงการพัฒนาสังคมชุมชนบนพื้นที่สูงตามแนวพระราชดำริในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. **วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์**, 29(1), 251-293.
- สุพิชชา ไตรวิชัย, ชินศักดิ์ ตันติกุล, อติศร ศรีเสาวนันทน์, และ ปาริฉัตร พรหมสวัสดิ์. (2564). การศึกษาเพื่อการออกแบบและประเมินความพึงพอใจในการพัฒนาศักยภาพธุรกิจตลาดชุมชนภายใต้โครงการ “ตลาดต้องชม: คลองบางหลวง”. **Journal of Architectural/Planning Research and Studies (JARS)**, 18(2), 139-154.
- เสาวคนธ์ เชื้อผู้ดี, และ พัชรา วงศ์แสงเทียน. (2563). ความพึงพอใจในการบริหารจัดการชุมชนแบบพึ่งตนเองตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิกในชุมชนบ่อทอง ตำบลบ่อทอง อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก. **วารสารวิทยาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม**, 2(1), 1-13.

อัญชิสา หัดจุมพล, เฉลิมขวัญ สิงห์วี. (2567). การมีส่วนร่วมในชุมชน ความพึงพอใจต่อที่อยู่อาศัย และคุณภาพชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองลาดพร้าว เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร. *วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์*, 7(5), 72-86.

Dusit Poll. (2021). *การสำรวจความพึงพอใจในงาน [Survey on job satisfaction]*. Dusit University. [Online]. Available: [https://dusitpoll.dusit.ac.th/KB/2021/601/\[2024, December 20\]](https://dusitpoll.dusit.ac.th/KB/2021/601/[2024, December 20]).

Tovivich et al. (2022). The evaluation of contemporary art installation for Bangkok flower market revitalization: case study “form of feeling @ flower market”. *Journal of environmental design*, 9(2), 3-25.

World Health Organization. (n.d.). *Quality of life and health promotion*. World Health Organization. [Online]. Available: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/health-promotion>